

APDROŠINĀŠANAS LĪGUMA TIESISKAIS RAKSTUROJUMS THE LEGAL CHARACTERIZATION OF THE INSURANCE CONTRACT

Olivija Tuvi

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, olivijatuvi@inbox.lv, +371 28601762

Rēzekne, Latvija

Zinātniskā vadītāja: **Līga Mazure**, Dr.iur., asociētā profesore

Abstract. Human feeling of security is one of the basic needs, so the idea of insurance is already perceived in ancient times. Nowadays the importance of insurance increases, because it is an essential part of national economy, as well as one of the modern society level determinants, because it even provides compulsory insurance to protect important interests. Insurance creates a sense of security in the increasing number of spheres of life, which continues to expand, providing more and more new insurance objects.

This work provides insight into history of the idea of insurance contract and summarizes different ideas and problems about the insurance contract and its types.

Keywords: insurance, history of insurance, contract, types of contract.

Ievads

Cilvēkam izsenis bija nepieciešama drošības sajūta kā viena no cilvēka pamatvajadzībām, tāpēc apdrošināšanas ideja samanāma jau senenos laikos, paredzot īpašus līdzekļu fondus neparedzētiem gadījumiem. Attīstoties sabiedriskajām attiecībām, attīstījās arī apdrošināšanas ideja līdz ar cilvēka progresu dažādās dzīves jomās, un radās apdrošināšanas līgums kā oficiāla vienošanās starp pusēm par aizsardzību nepieciešamības gadījumā. Mūsdienās apdrošināšana kļūst aizvien nozīmīgāka, jo tā ir valsts ekonomikas būtiska sastāvdaļa, kura ir pakļauta pieprasījuma- piedāvājuma likumsakarībām, kā arī viens no mūsdienu sabiedrības līmeņa noteicošajiem faktoriem, jo paredz pat obligātās apdrošināšanas attiecības svarīgu interešu aizsardzībai. Apdrošināšana rada drošības sajūtu arvien plašākā dzīves sfēru spektrā, kas turpina paplašināties, paredzot arvien jaunus apdrošināšanas objektus.

Pētījuma mērķis: pētīt apdrošināšanas līguma tiesisko raksturu, skatīt sadursmes apdrošināšanas līguma idejas vēsturiskajā attīstībā, piedāvāt risinājumus un iespējamus variantus apdrošināšanas attīstībai.

Pētījuma uzdevumi:

- 1) Izpētīt apdrošināšanas līguma jēdzienu;
- 2) Analizēt apdrošināšanas idejas vēsturiskās attīstības posmus;
- 3) Pētīt apdrošināšanas līguma veidus pēc dažādiem dalījuma kritērijiem.

Pētījuma metodes: juridiskās literatūras, normatīvo aktu un juridiskās prakses materiālu pētniecība, izmantojot gramatisko, semantisko, analītisko, sistēmisko, vēsturisko, teleoloģisko un salīdzinošo metodi.

Pētījuma rezultāti: risku iedalījuma, apdrošināšanas līguma veidu, normatīvo aktu pantu projektu piedāvājums.

1. Apdrošināšanas līguma jēdziens

Apdrošināšanas līgums ir vienošanās, kurā apdrošinātājs, saņemot apdrošināšanas prēmiju, apsola izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību apdrošinājuma ņēmējam, notiekot apdrošinātajam gadījumam (likums „Par apdrošināšanas līgumu”, LR, 10.06.1998.). Tas slēdzams rakstveidā vai elektroniski un tajā jāietver būtiskās sastāvdaļas. Atzīstams, ka parasti praksē nenoformē dokumentu, ko sauc par līgumu, bet gan līguma funkcijas pilda dokuments, ko sauc par polisi, kas arī satur būtiskās sastāvdaļas, praktiski aizstājot līgumu, un kas savukārt satur norādi uz apdrošināšanas noteikumiem kā neatņemamu sastāvdaļu. Ja uz apdrošināšanas polises nav pušu parakstu, tas neietekmē apdrošināšanas līguma spēkā esamību (Torgāns, 2014., 446.lpp.; Neilande, tiešsaiste, 25.03.2017.; Rone, tiešsaiste, 20.03.2017.). Izvērtējams, ka pozitīvais polisē ir tas, ka tā satur būtiskās līguma sastāvdaļas, taču skeptiski vērtējams tas, ka apdrošināšanas līgums paliek spēkā esošs pat tad, ja polisē nav pušu parakstu, jo bez paraksta it kā iztrūkst apliecinājums tam, ka puses tiešām pārskatījušas un pārbaudījušas līgumā norādīto informāciju

un visam minētajam piekrist. Autore uzskata, ka tas fakts, ka praksē polise pilda apdrošināšanas līguma funkcijas, praktiski to aizstājot, kopumā ir negatīvi vērtējams, jo tas parāda, ka apdrošināšanas līgums praksē ir aizstājams ar polisi, aizvien samazinot tāda dokumenta, ko sauc par līgumu, slēgšanas nepieciešamību nākotnē.

Līguma noslēgšanai apdrošinātājs ir tiesīgs pieprasīt no apdrošinājuma ņēmēja apdrošināšanas pieteikumu, lai iegūtu informāciju, saistītu ar apdrošināšanas objektu, faktiem un apstākļiem, kas nepieciešami apdrošināmā riska izvērtējumam (Čeverss, Mitte, tiešsaiste, 26.03.2017.). Svarīgi saprast robežas, kuru ietvaros apdrošinātājs drīkst pieprasīt informāciju, un tie ir dokumenti, kas raksturo apdrošināšanas objektu, kā arī apdrošinātājs var saņemt apdrošinātā sniegtos sensitīvos personas datus par sevi, ja apdrošinātājs un apdrošināmais ir par to vienojušies līgumā. **Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 95/46/EK** par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti 8. panta 1. punkts nosaka, ka dalībvalstis aizliedz tādu personas datu apstrādi, kas atklāj rasi vai etnisko izcelsmi, politiskos uzskatus, reliģisko vai filozofisko pārliecību, dalību arodbiedrībās, kā arī uz veselību vai seksuālo dzīvi attiecināmu datu apstrādi, taču Direktīva pieļauj šādu apstrādi vien tad, ja datu subjekts ir devis precīzi formulētu piekrišanu šo datu apstrādei. Pilnībā aizsargāti ir ģenētiskie dati, tos Eiropā nedrīkst lūgt vai izmantot saistībā arī ar apdrošināšanas līgumu (Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 95/46/EK, 24.10.1995.; Fizisko personu datu aizsardzības likums, LR, 23.03.2000.; likums „Par apdrošināšanas līgumu”, LR, 10.06.1998.; LR Augstākās tiesas Civillietu departamenta spriedums, 2014.).

Iestājoties apdrošinātajam riskam, apdrošinātajam par to pēc iespējas ātrāk jāziņo apdrošinātajam un jāveic iespējamie saprātīgie pasākumi zaudējumu samazināšanai, ja zaudējumi tomēr radušies, jāļauj apdrošinātajam noteikt zaudējumu patieso apmēru, pretējā gadījumā viņam var tikt zaudētas tiesības saņemt apdrošināšanas atlīdzību. Apdrošinātājs var atteikties maksāt apdrošināšanas atlīdzību, ja apdrošinātais ar ļaunu nolūku vai aiz rupjas neuzmanības nav pildījis norādītos pienākumus. Svarīgi atzīmēt, ka neviens nedrīkst iedzīvoties uz apdrošināšanas rēķina (Tihomirova, 2004., 51.lpp.; Torgāns, 2014., 449.lpp.). Autore uzskata, ka iedzīvošanās uz apdrošināšanas rēķina ir klajš labas ticības principa pārkāpums, tā kā iedzīvošanās kaitē otram pusei, līdz ar to tiesības netiek izlietotas un pienākumi pildīti pēc labas ticības. Šajā gadījumā formāli netiek pārkāptas likuma prasības, bet pēc satura vai noslēgšanas mērķa iedzīvošanās ir vērsta uz likuma apiešanu, tāpēc šādu līgumu var lūgt atzīt par spēkā neesošu.

2. Apdrošināšanas līguma idejas vēsturiskā attīstība

Sākotnēji apdrošināšana bija kā nodrošinājums pret dabas katastrofu radītiem zaudējumiem, kas aizsākās Senajā Ēģiptē, veidojot uzkrājumu fondus klētīs. Vēlāk, attīstoties pilsētu būvniecībai, radās problēma, jo pilsētās, kur pārsvarā bija koka celtnes, diezgan augsts bija ugunsgrēku risks, un pilsētnieki saprata, ka prātīgāk un izdevīgāk ir nodrošināties, lai pēc ugunsgrēka kāds palīdzētu atjaunot mājokļus, tāpēc kā risinājums bija īpašu naudas līdzekļu fondu izveide. Vēlāk šo apdrošināmo objektu loks paplašinājās, apdrošinājumu attiecinot arī uz cilvēka veselību, dzīvību un pat civiltiesisko atbildību. Svarīgi atzīmēt, ka attīstoties apdrošināšanai, tiek paredzēta pat obligāta civiltiesiskās atbildības apdrošināšana, piemēram, zvērinātiem notāriem un tiesu izpildītājiem, ko nosaka valsts, lai aizsargātu sabiedrībā svarīgas intereses. Obligātā apdrošināšana paredzēta arī sauszemes transportlīdzekļiem, tādā gadījumā apdrošinātāji segs radušos zaudējumus transportlīdzekļa bojājuma, laupīšanas vai zādzības gadījumā (Sūniņa- Markeviča, 2003.; Torgāns, 2014., 440.-441.lpp.; Kalniņš, 1997., 133.lpp.). Autore uzskata, ka civiltiesiskā (t.s. arī obligātā civiltiesiskā) apdrošināšana ir progresīvas sabiedrības rādītājs, jo tiek paredzēta aizsardzība pat tajos gadījumos, kad, piemēram, persona kļūdījusies savu pienākumu izpildē profesionālajā jomā, radot drošības sajūtu materiālās aizsardzības veidā, ja būs noticis šis apdrošināšanas gadījums. Svarīgi atzīmēt, ka paplašinājās arī to draudu loks, pret kuriem var apdrošināties, ietverot arī citu cilvēku nejaušas, tīšas vai noziedzīgas darbības.

Mūsdienās tirgus ekonomikā, lai ieviestu kādu objektu īpašu apdrošināšanu, vajag tikai atrast apdrošināšanas sabiedrību, kas to piedāvā, un kaut nelielu personu loku, kas gribētu apdrošināt, tāpēc ārvalstīs mēdz būt neierasti apdrošināšanas piedāvājumi apdrošināt zemes gabalus uz Mēness vai kādu slavenību, piemēram, aktieru, dziedātāju, ķermeņa daļas, kas sāk parādīties arī Latvijā. Pasaulē parādās pat kāzu, mīlestības apdrošināšana (Tihomirova, 2004., 12.lpp.; Torgāns, 2014., 441.lpp.). Autore vērtē mīlestības apdrošināšanu skeptiski, jo, apdrošinot mīlestību, aktuāls ir jautājums par to, kas tiek apdrošināts un kā notiek atlīdzību noregulēšanas process. Piemēram, ja tiek apdrošināts mīlestības zaudējums, tad konstatēt šo faktu būtu daudz grūtāk nekā īpašuma zaudējumu. Nemaz nerunājot par apstākļu noskaidrošanu, vai mīlestība vispār ir bijusi, jo nevar pazaudēt to, kas nav bijis. Kamēr nav izdomāti šādi rīki, kas spēj noteikt mīlestības esamību vai neesamību, tikmēr šāda veida apdrošināšanai nav lielas perspektīvas, jo apdrošināšanas uzdevums tomēr ir sniegt drošības sajūtu un nodrošināt finansiālo stabilitāti, taču mīlestību, kā arī dziedātāju, aktieru ķermeņa daļas nevar pārvērst naudas ekvivalentā. Svarīgi piebilst, ka zemes gabalu uz Mēness, mīlestības un kāzu apdrošināšana Latvijā nebūtu iespējama, jo tās ir tās lietas, kas neietilpst civiltiesiskajā apgrozībā, līdz ar to par šādiem objektiem apdrošināšanas līgumu slēgt nevar.

3. Apdrošināšanas līguma veidi

Izejot no apdrošināšanas objekta, izšķir šādus apdrošināšanas līguma veidus: apdrošināšana pret zaudējumiem un bojājumiem (mantas apdrošināšana), sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātā apdrošināšana un personu apdrošināšana (Torgāns, 2014., 450.-451.lpp.).

Apdrošināšanā pret zaudējumiem un bojājumiem jeb mantas apdrošināšanā var apdrošināt īpašumu pret uguns un dabas postījumiem, ko īpašumam nodara uguns, eksplozija, zemes iegrimšana un citas stihijas, nošķirami arī citi paveidi- apdrošināšana pret krusu, salnu, zādzību utt. Savukārt apdrošināšanas prēmiju apmērs ir atkarīgs no riskiem, pret kuriem vēlas apdrošināties, apdrošinājuma summas, mantas veida, ēku stāvokļa, signalizācijas esamības un citiem faktoriem. Iestājoties apdrošināšanas gadījumam, apdrošinātājs izmaksā apdrošināšanas atlīdzību apdrošināšanas līgumā noteiktajai personai. Atzīmējams, ka praksē konstatējami gadījumi, kad apdrošināšanas sabiedrības nepamatoti atsaka izmaksāt apdrošināšanas atlīdzības ar domu iedzīvoties uz klienta rēķina, tādējādi pārkāpjot Civillikuma 1.pantu, kurš nosaka, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības, kā arī Civilprocesa likuma 74.panta sesto daļu, kas paredz, ka pusēm savas tiesības jāizmanto un pienākumi jāizpilda godprātīgi. Savukārt apdrošinātāji ietiepīgi izmanto savā labā noslogoto tiesu sistēmu, cerot, ka prasītājs bankrotēs, aizbrauks no valsts, nogurs no garā tiesāšanās procesa vai nomirs. Autore uzskata, ka šāda apdrošinātāju rīcība rada negatīvu iespaidu sabiedrībā par apdrošināšanu kā tādu, kā arī kavē apdrošināšanas institūta attīstību Latvijā (Džeriņš, Egle, 2014.25.marts, Nr.12, 17.-21.lpp.; Civillikums, LR, 29.01.1937.; Civilprocesa likums, LR, 14.10.1998.; likums „Par apdrošināšanas līgumu”, LR, 10.06.1998.).

Savukārt transportlīdzekļu īpašnieku obligātajā civiltiesiskajā apdrošināšanā (jeb OCTA) svarīgi ir šādi jautājumi: nodrošināt cietušo intereses, radot viņiem iespējas saņemt kaitējuma atlīdzību jebkurā gadījumā, arī tad, kad nodarītājam nav pietiekamu līdzekļu, un saņemt to ātrāk, kā arī radīt zināmu drošību arī sauszemes transportlīdzekļu īpašniekiem, ka savas darbības dēļ viņi nenonāks bezcerīgā situācijā, kurā visu mūžu būtu jāmaksā lielas summas par izdarīto kļūdu. Akcentējams, ka ar apdrošināšanu nevar izvairīties no atbildības, kas radusies ar tīšu rīcību, tā kā apdrošināšanas pamatā ir neuzmanības seku likvidēšana (Balodis, 2007., 152.-154.lpp.; Civillikums, LR, 29.01.1937.; Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums, LR, 07.04.2004.; Tiesu prakses apkopojums, 2005., 13.lpp.).

Arī cilvēka dzīvību un veselību kā nemantisko labumu iespējams apdrošināt, tāpēc tiek slēgti personu apdrošināšanas līgumi, lai apdrošinātu dzīvību, nelaimes gadījumus un veselību. Personas apdrošināšanas līgums var tikt noslēgts uz vairākiem gadiem, tāpēc likumā paredzēta iespēja pārveidot polisi, mainot apdrošinājuma summu, prēmiju un tās samaksāšanas kārtību,

kā arī iespēju ietvert līgumā gratifikācijas jeb bonusus. Savdabīgs personas apdrošināšanas veids, izejot no apdrošināšanas konstrukcijas, ir t.s. uzkrājošā apdrošināšana, tajā par apdrošinājuma gadījumu atzīst arī noteikta termiņa notecējumu, t.i., faktu, ka nekas nav noticis. Svarīgi piebilst, ka, iestājoties apdrošināšanas gadījumam un apdrošinātājam izmaksājot noteiktu apdrošinājuma summu apdrošinājuma ņēmējam, nedarbojas kompensācijas princips (Torgāns, 2014.; likums „Par apdrošināšanas līgumu”, LR, 10.06.1998.). Autore uzskata, ka kompensācijas princips šajā gadījumā nedarbojas tāpēc, ka personas apdrošināšanā grūti noteikt kaitējuma lielumu (piemēram, problemātiska kaitējuma veselībai mantiskā novērtējuma robežas noteikšana), turpretim civiltiesiskās atbildības apdrošināšanā un apdrošināšanā pret zaudējumiem un bojājumiem šī principa piemērošana ir iespējama, piemēram, jo šeit skaidri nosakāmas robežas, kad atlīdzība nepārsniedz zaudējuma lielumu, piemēram, mājas tirgus vērtību.

Secinājumi un priekšlikumi

- 1) Sākotnēji apdrošināšana bija kā nodrošinājums pret dabas katastrofu radītiem zaudējumiem, vēlāk šo apdrošināmo objektu loks paplašinājās, apdrošinājumu attiecinot arī uz cilvēka veselību, dzīvību, cilvēku nejausām, tīšām vai noziedzīgām darbībām, civiltiesisko atbildību, taču mūsdienās, attīstoties sabiedriskajām attiecībām, tirgus ekonomikā tiek ieviesti īpaši apdrošināšanas objekti, kā zemes gabalu uz Mēness, slavenību ķermeņa daļu un pat mīlestības apdrošināšana, bet rodas problēma šādu īpašo objektu atlīdzības neregulēšanas procesā un, piemēram, tāda objekta kā mīlestība, fakta un apstākļu konstatācijā, tāpēc nākotnē būtu nepieciešams radīt starptautisku neregulējumu, paredzot, par kādiem objektiem drīkst slēgt apdrošināšanas līgumu, lai izņemtu no apdrošināmo objektu apgrozības tos objektus, kas ir grūti konstatējami vai kurus nav iespējams novērtēt mantiski, tādējādi izskaužot nepamatotu peļņas gūšanu un iedzīvošanos no apdrošinātāju puses.
- 2) Apdrošinātāja pienākums maksāt apdrošināšanas atlīdzību iestāsies tikai tad, ja būs apdrošināšanas gadījums, kas nozīmē, ka šis līgums vērtējams kā riska līgums, jo tas saistīts ar gadījuma iestāšanās varbūtību. Līdz ar to autore piedāvā šādu risku iedalījumu: paredzami un neparedzami riski. Paredzamajā riskā gadījums noteikti radīsies, tikai nebūs skaidri zināms, kad (cilvēka nāve), savukārt neparedzamajā riskā pastāv gadījuma iestāšanās varbūtība, proti, iestājoties kādiem apstākļiem, gadījums var notikt vai arī nenotikt (pastāv varbūtība, ka ceļojuma laikā var tikt nozaudēta bagāža). Līdz ar to radīsies divi apdrošināšanas līguma veidi- nenoteikta riska apdrošināšanas līgums (neparedzamā riska gadījumā) un noteikta riska apdrošināšanas līgums (paredzamā riska gadījumā). Šie 2 līgumu veidi, izejot no risku dalījuma, var tikt iekļauti normatīvajā regulējumā, izdarot grozījumus likumā „Par apdrošināšanas līgumu”, tā 1. panta 5.punktu papildinot ar 5.1 un 5.2 apakšpunktiem šādā redakcijā:
 - „5.1) Noteikta riska apdrošināšanas līgums- apdrošināšanas līgums, kas slēdzams paredzamā riska gadījumā.
 - 5.2) Nenoteikta riska apdrošināšanas līgums- apdrošināšanas līgums, kas slēdzams neparedzamā riska gadījumā.”
- 3) Apdrošināšanas līgums slēdzams gan apdrošināšanas līguma formā, gan kā polise, kas savukārt satur norādi uz apdrošināšanas noteikumiem kā neatņemamu sastāvdaļu, taču rodas problēma, ka apdrošināšanas līgums paliek spēkā esošs pat tad, ja polisē nav pušu parakstu, jo bez paraksta it kā iztrūkst apliecinājums tam, ka puses tiešām pārskatījušas un pārbaudījušas līgumā norādīto informāciju un visam minētajam piekrist, tāpēc risinājums varētu būt paredzēt obligātu polises parakstīšanu, ko arī ietvert normatīvajā regulējumā, likuma „Par apdrošināšanas līgumu” 13.panta trešās daļas noteikumus aizvietojošā šādā redakcijā:
 - „13. pants. Apdrošināšanas polise
 - (3) Apdrošināšanas polisē jābūt abu pušu parakstiem, lai apdrošināšanas līgums būtu spēkā esošs.”
- 4) Vēl viena ar apdrošināšanas līgumu saistītā problēma ir tāda, ka praksē polise pilda apdrošināšanas līguma funkcijas, praktiski to aizstājot, aizvien samazinot tāda dokumenta, ko sauc par līgumu, slēgšanas nepieciešamību nākotnē, tāpēc turpmāk būtu jānosaka standarts

formai, kādu tieši dokumentu slēdz- apdrošināšanas līgumu vai polisi. Varētu noteikt obligātu standartu-apdrošināšanas līguma slēgšana un polisi kā obligāts pielikums līgumam, kurā arī būtu abu pušu paraksti, tādējādi polisi neaizvietotu apdrošināšanas līgumu, mazinot tā nozīmi, bet būtu obligāts pielikums, kas apliecina šī līguma noslēgšanu; saturiski līgumā varētu palikt tās pašas būtiskās sastāvdaļas, kas liekamas arī šobrīd, tikai pievienot obligātu atrunu, ka apdrošināšanas līgumam polisi ir obligāts pielikums.

5) Apdrošinātāja pienākums ir pierādīt jebkurus apstākļus, kas to atbrīvo no apdrošināšanas līgumā noteiktajām saistībām izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, taču rodas problēma, ka apdrošināšanas sabiedrības mēdz nepamatoti, uz aizdomu pamata atteikt izmaksāt apdrošināšanas atlīdzības, kas rada negatīvu iespaidu sabiedrībā par apdrošināšanu kā tādu, kā arī kavē apdrošināšanas institūta attīstību Latvijā. Radušās situācijas risinājumu var rast, apdrošinātājiem paredzot kriminālatbildību, papildinot Krimināllikumu ar 178¹. pantu šādā redakcijā:

„178¹. pants. Apdrošinātāja ļaunprātīga izvairīšanās no apdrošināšanas atlīdzības izmaksas

Par apdrošinātāja ļaunprātīgu izvairīšanos no apdrošināšanas atlīdzības izmaksas apdrošinātai personai sakarā ar apdrošināšanas gadījuma iestāšanos- soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz diviem gadiem vai ar īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu.”

Izmantotā literatūra un avoti

Literatūra

1. BALODIS, K. Ievads civiltiesībās. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007. 383 lpp.
2. ČEVERSS, A., MITTE, S. Starptautiskās komerciālās attiecības. [tiešsaiste]. 26.03.2017., [atsauce 05.05.2017.]. Pieejas veids: <http://home.lu.lv/~dainal/SETK/St.%20priv.%20ties/A.%C4%8Cevers-vakara%20nod/V%20tema.doc>.
3. GRAUDIŅA, A. Apdrošināšanas pamati. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2010. 163 lpp.
4. KALNIŅŠ, V. Romiešu civiltiesību pamati. Rīga: Zvaigzne, 1977. 228 lpp.
5. NEILANDE, L. Līgumu administrēšana. Līguma būtiskās sastāvdaļas. [tiešsaiste]. 25.03.2017., [atsauce 05.05.2017.]. Pieejas veids: http://www.smiltene.lv/uploads/uploads/Smiltenes%20novada%20dome/Projekti/Projektu_apmacibas/Macibu_materiali/Ligumu%20administrēšana_I.pdf.
6. RONE, D. Apdrošināšanas tiesību principu ietekme uz apdrošināšanas atlīdzības izmaksu. [tiešsaiste]. 20.03.2017., [atsauce 05.05.2017.]. Pieejas veids: https://www.dukonference.lv/files/proceedings_of_conf/53konf/tiesibas/Rone.pdf.
7. SŪNIŅA- MARKEVIČA, K. Apdrošināšana. Rīga: [b.i.], 2003. 143 lpp.
8. TIHOMIROVA, J. Apdrošināšanas pamati. Mācību līdzeklis. Rēzekne: RA izdevniecība, 2004. 72 lpp.
9. TORĢĀNS, K. Saistību tiesības. Mācību grāmata. Rīga: TNA, 2014. 590 lpp.
10. DŽERIŅŠ, E., EGLE, M. Par apdrošinātāju nepamatotu atteikumu izmaksāt atlīdzību.. Jurista Vārds, 2014.25.marts..Nr.12, 17.-21.lpp.

Normatīvie akti

11. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti [tiešsaiste]. Starptautiskais akts, 24.10.1995. [atsauce 05.05.2017.]. Pieejas veids: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A31995L0046>.
12. Civillikums [tiešsaiste]. LR 28.01.1937. likums ar groz. līdz 01.01.2017. [atsauce 05.05.2017.]. Pieejas veids: <https://likumi.lv/doc.php?id=225418>.
13. Civilprocesa likums [tiešsaiste]. LR 14.10.1998. likums ar groz. līdz 01.04.2017. [atsauce 05.05.2017.]. Pieejas veids: <https://likumi.lv/doc.php?id=50500>.
14. Fizisko personu datu aizsardzības likums [tiešsaiste]. LR 23.03.2000. likums ar groz. līdz 07.03.2014. [atsauce 05.05.2017.]. Pieejas veids: <https://likumi.lv/doc.php?id=4042>.
15. Likums „Par apdrošināšanas līgumu” [tiešsaiste]. LR 10.06.1998. likums ar groz. līdz 01.10.2007. [atsauce 05.05.2017.]. Pieejas veids: <https://likumi.lv/doc.php?id=48896>.
16. Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums [tiešsaiste]. LR 07.04.2004. likums ar groz. līdz 01.01.2017. [atsauce 05.05.2017.]. Pieejas veids: <https://likumi.lv/doc.php?id=87547>.

Juridiskās prakses materiāli

17. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 14.februāra spriedums lietā Nr. SKC- 17/2014. Pieejas veids: <http://at.gov.lv/files/files/skc-17-2014.doc>.
18. Tiesu prakses apkopojums „Par likumu piemērošanu, izšķirot tiesās strīdus, kas saistīti ar sauszemes transportlīdzekļu apdrošināšanas un to īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas līgumu saistību izpildi”. Augstākā tiesa, 2005, 13.lpp. Pieejas veids: http://at.gov.lv/files/uploads/files/docs/summaries/2005/Apkopojums_Apdrosinasana%5b2%5d.doc

Summary

From the findings of the research follows, that in developing process of the security idea in society, is formed an insurance contract as one of the forms of protection, that is shown by the example, that nowadays there are the areas where insurance is compulsory, such as notaries and sworn bailiffs, which confirms the fact that the insurance nowadays become an institute that exists inseparably with the conditions that provide existence of society.

But we still have remained problems in relation to the insurance objects, insurance contract types, depending on risks, insurance contract form and relationship between insurance members in practise, which makes necessary to amend insurance normative regulations, that results from the author's proposals.

According to the author's proposals, further studies could be related to the research of current events of the insurance institute and levels of development in other countries, such as the Muslim faith states, as well as the national insurance regulatory legislation comparison with the laws and regulations in Latvia.